

Nr 200.

Godkänd av första kammaren den 2 juni 1917.

Godkänd av andra kammaren den 2 juni 1917.

Riksdagens skrivelse till Konungen angående åtgärder i och för dyrtidens lindrande genom kompensationer eller dylikt av andra näringar än av jordbruket.

Till Konungen.

Inom riksdagen har — under framhållande därav att jordbrukets idkare icke på långt när åtnjöte lika stor vinst å sina produkter som industriens samt att de kompensationsbestämmelser och bestämmelser om maximipris, som blivit utfärdade, drabbat jordbrukets produkter, men däremot icke industriens, genom vilka förhållanden jordbruket jämfört med industrien haft svårighet att draga till sig tillräcklig arbetskraft — gjorts framställning att åtgärder måtte vidtagas i syfte att i och för dyrtidens lindrande kompensationer eller dylikt icke endast toges av jordbruket utan även av andra näringar inom landet.

Över ifrågavarande motion hava yttranden i den ordning, 46 § riksdagsordningen föreskriver, inhämtats av lantbruksstyrelsen och statens industrikommission.

Ehuru motionärernas påstående att endast jordbruket drabbats av kompensationsbestämmelser och därmed likställda åtgärder icke är riktigt och trots det att motionen icke heller innehåller några närmare upplysningar om de vägar, motionärerna önska, att staten i förevarande hänseende skall beträda, har riksdagen icke kunnat undgå att finna själva grundtanken i motionen, nämligen att större jämlikhet bör råda mellan jordbruket och industrien i fråga om åtgärder i prisreglerings-syfte värd beaktande. Det är nämligen enligt riksdagens mening uppen-

bart, att industrien hittills i större utsträckning än jordbruket lämnats frihet att skörda vinst av rådande högkonjunkturer, och att någon form bör kunna finnas för en reglering, som verksammare än hittills bidrager till att lätta dyrtidens tryck för dem som hårdast fått känna det. Till stöd för denna sin uppfattning kan riksdagen åberopa att statens livsmedelskommission uti ett den 27 mars 1917 avgivet underdånigt yttrande över en av bondeförbundet till Eders Kungl. Maj:t ingiven skrivelse uttalat bland annat, att enligt dess mening visst fog funnes för jordbrukets begäran, att även andra näringar än jordbruket underkastas den begränsning i den fria utövningen av dess verksamhet, som med hänsyn till såväl det allmännas gagn som näringens bärkraft må anses erforderligt.

Riksdagen finner det sålunda önskvärt, att en utredning snarast kommer till stånd rörande möjligheten att vidtaga åtgärder i prisreglerande syfte beträffande även andra näringar än jordbruket. Vid en sådan utredning bör enligt riksdagens mening tagas under omprövning ej blott kompensationsförfarande, varvid motionärerna synes lägga huvudvikten, men som vad industrien beträffar säkerligen möter stora svårigheter, utan även andra tänkbara förfaringssätt, såsom exempelvis kompensationsavgifter, exportavgifter eller exporttullar, maximipris, förhöjd krigskonjunkturskatt m. m. Härutinnan har riksdagen bland annat haft sin uppmärksamhet fästad å de åtgärder för åstadkommande av prisreglering å byggnadsmaterial, som föreslagits av de av Eders Kungl. Maj:t den 28 mars 1916 tillkallade sakkunnige med uppdrag att verkställa utredning och avgiva förslag om vidtagande av lämpliga åtgärder i syfte att bereda byggnadsverksamheten tillgång på byggnadsmaterial till skäligen pris.

Att i frågans nuvarande läge göra något närmare uttalande rörande de förfaringssätt, som böra användas för uppnående av ifrågavarande ändamål, synes riksdagen icke tillrådligt.

Först efter det resultatet föreligga av den föreslagna utredningen, vid vilken givetvis även de olika näringarnas ekonomiska bärkraft bör nogga undersökas, och nödvändigheten av att föreslagna åtgärder ej hämma produktionen uppmärksammas, kan Eders Kungl. Maj:t — i erforderliga fall efter framställning till riksdagen — fatta de beslut, som av utredningen med hänsyn till förefintliga förhållanden påvisas vara lämpliga och ändamålsenliga.

På grund av vad sålunda anförts, får riksdagen anhålla det Eders Kungl. Maj:t täcktes efter en omedelbart igångsatt utredning skynd-

sammast vidtagna åtgärder i och för dyrtidens lindrande genom kom-
pensation eller dylikt även av andra näringar än som hittills företrä-
desvis av jordbruket, samt, för den händelse så erfordras, för riksdagen
framlägga de förslag, som kunna finnas lämpliga.

Stockholm den 2 juni 1917.

Med undersätlig vördnad.
